

ترکس چهارقانی

خبرنگار گروه سیاسی

جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا سه‌شنبه هفته گذشته در مقاله‌ای مدعی شد متن پیش‌نویس تازه‌ای برای برون‌رفت از بن‌بست مذاکرات احیای برجام به ایران و آمریکا ارائه کرده است. او در ستونی به قلم خود که توسط نشریه فایننشال تایمز منتشر شد، اشاره کرده بود این توافق بهترین توافق ممکن است. در این مقاله بورل به جزئیات متن پیش‌نویس جدید اشاره‌ای ندارد اما به‌طورکلی مدعی می‌شود متن تهیه‌شده شامل تعهد بایدن و آمریکا برای تضمین توافق است. این درحالی است که دیروز روزنامه العربی الجدید با کسب اطلاع از منابع آگاه، جزئیاتی از این پیش‌نویس منتشر کرد که در این جزئیات «تضمین» و «تعهد» بایدن به ایران برای دوام برجام یا عدم‌خروج از برجام دیده نمی‌شود. به همین خاطر، شاید یکی از علت‌های اصلی که ند پرایس، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا خیلی سریع به پیشنهاد تازه اتحادیه اروپا واکنشی مثبت نشان داد، همین عدم‌مسئولیت‌پذیری آمریکا در قبال دوام برجام باشد. به غیر از موارد مطرح شده، العربی الجدید جزئیات دیگری نیز منتشر کرد مبنی بر اینکه پیشنهاد جدید بورل شامل لغو تحریم‌های چند موسسه و شرکت اقتصادی وابسته به سپاه پاسداران است. اما لغو تحریم‌ها بدون ضمانت عینی و اقتصادی طرف آمریکایی، برآورد اقتصادی برای ایران نخواهد داشت، چنانچه طرف آمریکایی ضمانت اقتصادی ارائه نکند، هیچ سرمایه‌گذار خارجی همان‌طور که شرکت‌های اروپایی و آسیایی نیز پیش از این گفته‌اند، برای سرمایه‌گذاری به بازارهای ایران نمی‌آید. البته کافی نبودن ابتکار اتحادیه اروپا در لغو تحریم‌ها، پیش از انتشار جزئیات متن پیش‌نویس جدید اتحادیه اروپا قابل‌حس بود؛ چرا که پرایس در مواضع قبلی خود نسبت به پیشنهادهای طرف ایرانی یا اروپایی مبنی بر تعهد و تضمین

عینی و اقتصادی، تصمیم‌سیاسی ایالات‌متحده را منفی اعلام می‌کرد. به غیر از پرایس، اظهارات بورل واکنش مقامات ایران و افراد نزدیک به تیم مذاکره‌کننده ایرانی را به‌دنبال داشت. در همین راستا بلافاصله بعد از انتشار مقاله بورل در هفته گذشته، سیدمحمد مزندی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه پیش‌نویس جدید بورل تا چه میزان مطالبات ایران را محقق می‌کند، به «فرهیختگان» گفته بود ایران تضمین می‌خواهد که دولت بایدن به تعهداتش عمل کند و برجام به‌درستی اجرا شود، این تضمینی که ایران می‌خواهد نه تضمینی فرابرجامی است و نه تضمین برای دوره بعد از بایدن. مزندی همچنین تأکید کرده بود دولت آمریکا هنوز با تضمین‌ها موافقت نکرده است.

حسین امیرعبداللهیان نیز در گفت‌وگویی تلفنی عصر چهارشنبه پنجم مردادماه با بورل به این نکته نیز توجه داشت که آمریکا همواره می‌گوید خواهان توافق است، پس باید در متن توافق و در عمل این رویکرد مشاهده شود. آنچه از این صحبت‌ها برمی‌آید باید متن پیش‌نویس و پیشنهادی اتحادیه اروپا سه مطالبه اصلی ایران یعنی لغو تحریم‌ها، تضمین‌ها و بسته شدن پرونده pmc را شامل شود. میزان تحقق این سه

لغو تحریم‌های سپاه یک تقاضای سیاسی و فرابرجامی نیست بلکه یک تقاضای کاملاً حقوقی است. در رابطه با بی‌ام‌دی هم نیت آژانس و گروسی، دبیرکل آن از وارد آوردن فشار به ایران کاملاً روشن است. اصل ماجرا این است که در زمان انعقاد اولیه برجام در دوره دبیرکلی آمانو، پرونده پی‌ام‌دی ایران به‌طور کامل بسته شد اما چندی بعد آژانس با هدف فشار بر کشورمان مدعی شد ایران فعالیت غیرمعارف هسته‌ای در ۴ نقطه دارد. در پاسخ به این ادعای آژانس ایران مدعی است پرونده ۴ نقطه‌ای که آژانس روی آن دست گذاشته، یک‌بار در زمان اجرایی شدن برجام بسته شده است و اگر آژانس ادعایی در رابطه با این ۴ نقطه دارد باید آن قبل از احیای برجام حل‌وفصل کند.

نیت آژانس این است که پرونده ایران را مفتوح نگه دارد تا بعد از احیای برجام به بهانه بازرسی از این ۴ نقطه ادعایی مدام بازرسان خود را به تهران بفرستد و باز نگه‌داشتن این پرونده به‌مثابه اهرمی فراپادمانی برای آوردن فشار به ایران استفاده کند، قطعاً ایران با این رویه آژانس مخالف است و به‌هیچ‌وجه حاضر به احیای برجام درصورت مفتوح بودن پرونده ایران در پی‌ام‌دی نمی‌شود.

تغییر رویکرد دولت ایران در عرصه سیاست خارجی و حرکت دستگاه دیپلماسی دولت سیزدهم به‌سمت توسعه روابط خود با همسایگان و قدرت‌های منطقه‌ای را تا چه میزان بر جریان مذاکرات هسته‌ای موثر می‌دانید؟ آیا می‌توان گفت در نتیجه این رویکرد جدید، دست مذاکره‌کنندگان کشورمان پرت‌ر از قبل خواهد شد؟

قطعاً همین‌طور است. می‌توان رویکرد جدیدی که جمهوری اسلامی ایران درپیش گرفته استسرتاژی «خلق زمین‌های جدید بازی» عنوان کرد. ما متأسفانه طی هشت سال گذشته به‌نوعی محکوم به بازی کردن در یک زمین بودیم که آن برجام نام داشت. قواعد بازی در زمین برجام را هم دموکرات‌ها یا جمهوری‌خواهان آمریکایی تعیین می‌کردند. اما اینکه درحال حاضر قصد داریم در قالب مذاکرات دوجانبه، حضور در سازمان‌های بین‌المللی، پیگیری بحث دیپلماسی منطقه‌ای و دیپلماسی اقتصادی زمین بازی را بسط دهیم، به این دلیل است که داریم از طریق تکثیر این زمین‌ها و وسعت‌بخشی به آنها امتیازاتی را که تا پیش از این محکوم بودیم فقط در زمین برجام به‌دست بیاوریم در آن زمین‌ها کسب می‌کنیم. همین مساله قدرت‌مانور ما در زمین برجام را هم افزایش می‌دهد و به ما کمک خواهد کرد تا بر سر مطالبات و خطوطقرمز خود در مذاکرات قوی‌تر و محکم‌تر از قبل بایستیم.

حنیف غفاری، کارشناس مسائل بین‌الملل در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

ایران به‌دنبال برجام تضمین‌محور است

به‌بهانه گمانه‌زنی‌ها و اخباری که از سرنوشت مذاکرات به گوش می‌رسد و شنیده‌هایی مبنی‌بر اینکه آمریکا هنوز حاضر به پذیرش خواسته‌های ایران درخصوص ارائه تضمین نشده است، با حنیف غفاری، کارشناس مسائل بین‌الملل گفت‌وگو کرده‌ایم. غفاری با اشاره به وجود اختلاف‌نظرها نسبت به برجام در درون دولت آمریکا، بی‌عملی مقامات این کشور درخصوص روند گفت‌وگوها را مرتبط با این اختلاف دیدگاه دانست. غفاری همچنین درباره رویکرد جدید ایران در عرصه سیاست خارجی گفت می‌توان این رویکرد را استراتژی «خلق زمین‌های جدید بازی» عنوان کرد که در مذاکرات نیز می‌تواند دست اعضای تیم ایرانی در مواجهه با غربی‌ها را بیش از پیش پر کند. در ادامه متن این گفت‌وگو را می‌خوانید.

III

ابتدا گفت‌وگو را با این پرسش آغاز کنیم که با مرور سابقه غربی‌ها در چندمدت گذشته، اصلی‌ترین مواردی که باعث شد جمهوری اسلامی ایران، اخذ تضمین از دولت این کشور را به‌عنوان یکی ازجدی‌ترین خواسته‌های خود در مذاکرات مطرح کند، چه می‌دانید؟

برجام تعهدمحور یعنی برجامی که براساس تعهد کتبی طرف مقابل در سال ۲۰۱۵ منعقد شده بود، مولد بحران‌های بسیاری برای ایران در عمل شد، به نحوی که خیلی وقت‌ها آمریکا و تروئیکاای اروپا اقدامات منفی و بدعهدی‌های خود نسبت به اجرایی شدن برجام را ارعاج می‌دادند به یک تعهدنامه نه یک ضمانتنامه. برجام تعهدمحور باعث شد ریسک بدعهدی غربی‌ها درقبال برجام کاهش پیدا کند و آنها با سرعت بیشتری به بدعهدی خود ادامه بدهند. بعد از خروج ترامپ از توافق هسته‌ای نیز ایران عملاً به این نتیجه رسید که برجام تعهدمحور خیلی نمی‌تواند کارایی داشته باشد برای رفع عملیاتی تحریم‌ها؛ بنابراین ایران در دور جدید مذاکرات به‌سمت برجام تضمین‌محور رفت. تضمین با تعهد متفاوت است و وقتی بازیگری نتواند به لحاظ حقوقی به‌وظایفش در توافق عمل کنددر وهله نخست خود آن بازیگر دچار خسران خواهد شد. این خسران باعث می‌شود بدعهدی و خروج از توافق برای طرف‌های ایران مقابل هزینه‌زا باشد. به همین جهت است که هم در حوزه تضمین‌های ذاتی و فنی و هم در حوزه تضمین‌های اعتباری و اقتصادی ایران به‌دنبال این است که طرف‌های مقابل را مجاب کند تا به برجام تضمین‌محور بازگردند.

درخصوص بحث راستی‌آزمایی‌ها ما پیش از این تجربه اجرایی شدن برجام در دوران ریاست‌جمهوری اواما را داشته‌ایم، در آن برهه وزارت خزانه‌داری و وزارت خارجه آمریکا در ابتدای اجرایی شدن توافق هسته‌ای مدعی شدند، اکنون شرکت‌ها می‌توانند با ایران کار بکنند اما هیچ تضمینی در رابطه با حفظ برجام وجود ندارد. آمریکا از طرف دیگر برای به ثمر رسیدن برجام تهداتی در رابطه با برداشته شدن گام‌هایی ارائه داده بود که درعمل انجام نشد، با توجه به این تجارب که در آن طرف غربی حاضر به ارائه هیچ تضمینی حتی نسبت به اجرایی شدن تعهدات خود نشده بود، ایران در دور جدید مذاکرات این ترتیب را برای احیای برجام درنظر گرفته است که ابتدا توافق امضا و سپس تأیید شود، بعد از تأیید نیز باید راستی‌آزمایی صورت گیرد و درنهایت توافق هسته‌ای اجرایی شود. درجریان باشید در مذاکرات وین مساله راستی‌آزمایی کاملاً کمی‌سازی شده است و «راستی‌آزمایی» دیگر یک مفهوم کلی نیست. ما در مذاکرات وین سعی کردیم تک‌تک مواردی را که قصد داریم تحریم‌هایش برداشته شود مانند مساله مبادلات نفتی و بحث سوئیت یا موارد مرتبط با کشتیرانی، بیمه، صنعت و واردات قطعات و... جزء مطالبات‌مان در بحث راستی‌آزمایی بیاوریم.

مورد اختلافی دیگر بین ایران و آمریکا مساله تحریم سپاه پاسداران است، البته تحریم‌های سپاه فقط مختص با این نهاد نظامی نیست، مطابق بند ۲۹ برجام آمریکا و اتحادیه اروپا از هر اقدامی که مانع عملیاتی شدن توافق هسته‌ای می‌شود باید اجتناب کنند. ترامپ وقتی از برجام خارج شد به بهانه غیرهسته‌ای محدودیت و تحریم‌هایی علیه سپاه و برخی شرکت‌های دیگر وضع کرد. این محدودیت‌ها برعکس غیرهسته‌ای داشتند؛ اما مانع اجرایی شدن برجام و انتفاع ایران از آن می‌شدند که خود این مساله در تعارض با ماده ۲۹ توافق هسته‌ای است. بنابراین تقاضای ایران برای

سیاست

پیشنهاد جدید بایدن بی‌فایده بود

پیش‌نویس متن اتحادیه اروپا که در واقع پیشنهاد آمریکاست، فاصله زیادی با خواسته‌های ایران دارد

آمریکا تنها ۳ ماه پس از خروج احتمالی از توافق دوباره شرکت‌ها را تحریم می‌کند

مطالبه در متن پیشنهادی بورل در ادامه این گزارش آمده، به‌طوری‌که احتمال پذیرفتن این پیش‌نویس از سوی ایران و فاصله‌ای که این پیش‌نویس با پیش‌نویس مطلوب دارد نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

چرا ایران پیش‌نویس اخیر آمریکا و بورل را نمی‌پذیرد؟

ابن‌روزها درحالی جوزپ بورل پیش‌نویسی برای خروج از بن‌بست در مذاکرات احیای برجام پیشنهاد می‌دهد که هیچ تضمین و تعهدی برای بن‌بست‌های پس از برجام نمی‌دهد. چنانچه اگر در همان سال ۲۰۱۵ طرف غربی مانند امروز نگران بن‌بست برجام بود، پیش‌نویسی با تضمین ارائه می‌کرد که از بن‌بست سه‌سال بعد از آن، یعنی خروج ترامپ از برجام در سال ۲۰۱۸ جلوگیری کند. در آن سال به‌رغم متعهد بودن ایران به تعهدات خود در برجام، آمریکا از پایبندی به این توافق سر باز زد و پس از نقض برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ رسماً از برجام خارج شد و بازگشت تحریم‌ها به‌صورت گذشته را اعلام کرد. چنین بدعهدی‌هایی

علی مزروعی

خبرنگار گروه سیاست

در جدیدترین تحولات در روند مذاکرات وین طرف غربی با طرح این ادعا که پیشنهادهای ایران در متن جدید پیشنهادی برای توافق گنجانده شده، سعی در انداختن کلاف سردرگم مذاکرات به زمین ایران داشته است. در گفت‌وگویی که با علیرضا کوهکن، کارشناس مسائل بین‌الملل و عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی داشته‌ایم، فضای فعلی مذاکرات مورد بررسی قرار گرفته است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

III

در چندروز اخیر طرف غربی ادعا کرده که در جدیدترین پیشنهادهای خود برای متن توافق مطالبات ایران رعایت شده است. نظر شما درمورد طرح چنین ادعایی چیست؟

این که گفته شود توافق آماده است و ایران باید راجع به آن تصمیم بگیرد و همین‌طور این متنی که بعد از پیشنهاد آقای بورل ارائه شد، به نوعی تلاشی محسوب می‌شود برای قرار دادن ایران در یک فضای صفر و یکی، به این معنی که ما یا باید بپذیریم یا توافق کلاً برهم بخورد. شاید اگر هدف توافق کردن بود مثل آن چیزی که در دوره قبل مطرح بود، آن‌وقت موضوعیت داشت که ما چه کاری بکنیم که به توافق برسیم. اما در دوره جدید مذاکرات در دولت سیزدهم همان‌طور که در دور اول در سال قبل بیان شد، هدف توافق نیست بلکه هدف رسیدن به نتایج و دستاوردهاست که مهم‌ترین آن موضوع کنار گذاشته شدن تحریم‌ها، کسب منفعت اقتصادی و همین‌طور پایدار کردن این منفعت است. آمریکایی‌ها در هر دو موضوع حاضر به همکاری نیستند؛ چه درمورد کنار گذاشتن تحریم‌ها و چه درمورد ارائه تضمین. آمریکایی‌ها مقاومت خیلی زیادی دارند که تحریم‌ها را تا جایی که می‌توانند حفظ بکنند که مفاد برجام که خود نیز توافق ناقصی بوده، به‌درستی اجرا نشود. واشنگتن درمورد تضمین ابتدا مدعی بود که اصلاً چنین چیزی ممکن نیست و حالا در متن نهایی که آقای بورل داده است از ارائه تضمینی توسط رئیس‌جمهور آمریکا صحبت شده است. تضمینی که ایران می‌خواست، خیلی فرق می‌کند. موضوع خیلی ساده است؛ اگر ما قرار نباشد منفعت اقتصادی کسب کنیم خب اصلاً چرا باید توافق کنیم. اگر منفعت کوتاه‌مدت باشد در بلندمدت تبدیل به ضرر می‌شود، همان‌طور که شدت فشار تحریم‌های بعد از برجام خیلی بیشتر از قبل از برجام است. این نکته بسیار مهم است و نمی‌شود از آن صرف‌نظر کرد و آن را نادیده گرفت. باید توجه کرد که تحریم‌ها باید به‌نحوی کنار گذاشته شود که حداقل پایداری را داشته باشد. یک نگرش اقتصادی که به واقعیت نزدیک‌ودر کشور ما نیز به‌صورت جدی مورد توجه قرار گرفته است که چیزی که توافق قرار است ما بدهد همین الان داریم به دست می‌آوریم و توافق صرفاً باعث می‌شود ما آمریکا را وارد برجام کنیم و درنهایت نیز ممکن است آقای بایدن یا یک رئیس‌جمهور جمهوری‌خواه که امکان انتخاب آن نیز زیاد است هر موقع خواست از این امکانی که پیدا کرده برای تهدید ما بهره برده و برای ما دردرس درست کند. طرف غربی تمام تلاشش را می‌کند که با دادن حداقل امتیاز، حداکثر امتیاز را بگیرد. به نظرم موضعی که باقری درمقابل موضع بورل گرفت، منطقی بود که گفتند ما متن را بررسی می‌کنیم و پیشنهادهای خودمان را هم اضافه خواهیم کرد. قرار نیست متن نهایی از پیش درپیش گرفته استسرتاژی «خلق زمین‌های جدید بازی» عنوان دهد که یک متن نهایی را روی میز قرار داده و از طرف مقابل بخواهند آن را بپذیرد یا نپذیرد. باید راجع به متن اظهارنظر صورت گرفته و متن آن کم و زیاد شود. همان‌طور که وزیرخارجه گفته است ما به‌شدت مشتاق توافق و رفع تحریم‌ها هستیم؛ به شرطی که رفع تحریمی اتفاق بیفتد.

در متن پیشنهادی جدید مطالبات ایران رعایت نشده است، اما آیا می‌توانیم متن پیشنهادی جدید و مواضع طرف غربی را نسبت به اسفندماه سال گذشته تعدیل‌شده ارزیابی کنیم؟

پیشنهاد آقای بورل نسبت به آن چیزی که اسفند، قبل از سال روی میز بود یک‌مقدار تعدیل شده است. کمااینکه در صحبت‌های آخری که در قطر هم شد، مقداری تعدیل شده بود اما مشکل این است که پیشنهادهای ایران را

دوشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۱ شماره ۳۶۵۳

پاسداران اشاره شده اما این لغو تحریم‌ها تا زمانی که تضمین اقتصادی وجود نداشته باشد، عملاً لغو تحریم نیست و صرفاً عباراتی روی کاغذ پیش‌نویس است. با در نظر گرفتن همه این شرایط، پیش‌نویس اخیر بورل ابتکار جدیدی ندارد، و همان‌طور که پرایس در آخرین سخنان خود تأکید کرده بود، این پیش‌نویس عمدتاً همان توافقی است که از ماه مارس روی میز بوده است.

آمریکا به‌دنبال عقب‌انداختن توافق و مرگ برجام

«بورل سعی کرد تا زمانی که می‌تواند این لحظه [انتشار پیش‌نویس] را به تعویق بیندازد.» این سخنان را منبع دیپلماتیک اسرائیلی به المانیاتور، رسانه مستقر در واشنگتن گفته است. این منبع ارشد در ادامه صحبت‌های خود به این اشاره می‌کند: «به نظر می‌رسد [طرف آمریکایی] به نقطه پایانی رسیده است. رابرت مالی، نماینده ویژه آمریکا در امور ایران اخیراً پیامی را به اسرائیل ابلاغ کرد و گفت معتقد نیست ایرانی‌ها متن پیشنهادی بورل را بپذیرند و از نظر او [مالی]، این توافق مرده است.» از این اظهارات برمی‌آید ابرت مالی از جزئیات پیش‌نویس پیشنهادی بورل، پیش از انتشار مطلع بوده، به‌طوری‌که مالی نقش اصلی در نوشتن این پیش‌نویس داشته است. همه این موارد گویای پرده‌ای جدید از تلاش‌های آمریکا برای بازی مفسر‌نمایی ایران است تا عدم‌تصمیم‌گیری یا پاسخ منفی ایران به پیش‌نویس آمریکا را عامل وضعیت کنونی مذاکرات معرفی کند. این درحالی است که آنچه مالی و متحدان غربی او به‌عنوان پیش‌نویس جدید معرفی می‌کنند، همان پیش‌نویس ماه مارس است که خواسته‌های ایران درخصوص رفع مؤثر تحریم‌ها، تضمین‌ها و بسته‌شدن پرونده pmc را تأمین نکرده است.

علیرضا کوهکن، کارشناس مسائل بین‌الملل در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

متن پیشنهادی جوزپ بورل منافع اقتصادی ایران را تأمین نمی‌کند

که با هدف انتفاع اقتصادی ارائه شده است، نمی‌پذیرند. تا زمانی که این پیشنهادها پذیرفته نشود و ما مطمئن نشویم این توافق منفعتی بیش از آنچه‌الان داریم در پی خواهد آورد، توافق کردن معنی نخواهد داد. ما الان در وضعیتی قرار داریم که اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها به‌دلیل مشکلاتی که در حوزه انرژی دارند دنبال این هستند که به توافقی کوتاه برسند تا کارشان راه بیفتد. ما باید به‌دنبال منافع مردم خود باشیم و وظیفه ما تأمین منافع اروپا و آمریکا نیست.

اگر مذاکرات وین به توافق منتهی نشود، آیا باید منتظر تصویب قطعنامه ضدایرانی در شورای امنیت باشیم؟

اگر ما به توافق نرسیم یک حالت این است که اروپایی‌ها مکانیسم ماشه را فعال بکنند. اگر مکانیسم ماشه فعال شود ما هیچ کاری نمی‌توانیم بکنیم یعنی خودبه‌خود قطعنامه‌ها بازمی‌گردد، نه اینکه قطعنامه جدیدی علیه ایران به تصویب برسد اما پیش‌بینی‌ها این نیست که چنین اتفاقی بیفتد و احتمال رخ‌دادن آن خیلی کم است. احتمال زیاد این است که شرایط فعلی تداوم خواهد داشت.

آیا طرف غربی پیرو تعدیل مواضع حداکثری خود علیه ایران حاضر شده است تضمین سیاسی‌ای را که حداقلی‌ترین نوع تضمین محسوب می‌شود، ارائه دهد؟

در صحبت آخر بورل تضمین شکلی وجود دارد. اما اگر بخواهیم تضمین سیاسی را یک روال حقوقی و معتبر معنی کنیم، نه و صرفاً صدور یک اعلامیه سیاسی موردپذیرش قرار گرفته است.

حتی اگر بخواهیم بپذیریم که آمریکا به‌دلیل مشکلات در سیاست داخلی توانی برای ارائه تضمین به ایران ندارد، آیا عدم کنار گذاشتن پرونده‌های ادعایی علیه ایران در pmc سندی متقن برای نشان دادن عدم تمایل غرب به توافقی سازنده با ایران محسوب نمی‌شود؟

Pmc قرار بود بسته شود و این کاری که مدیرکل درحال انجام آن است، خلاف توافق قبلی است اما اینکه آمریکایی‌ها قصد ندارند از تحریم دست برداشته و امتیاز واقعی به ما بدهند، چیزی است که ربطی به دولت دموکرات و جمهوری‌خواه در آمریکا ندارد. یک توافق دوحزبی در آمریکا وجود دارد بر سر اینکه فشار بر ایران ادامه داشته و منفعتی نصیب ایران نشود و صرفاً رویکرد آنها متفاوت است. لزوماً مسائل داخلی ملاک نیست و آن‌چیزی که به‌عنوان موانع داخلی گفته می‌شود صرفاً بهانه است و اگر بایدن اراده آن را داشت می‌توانست تلاش سازنده برای رسیدن به توافق را پیش ببرد.

گاهی این گزاره مطرح می‌شود که مذاکرات وین خود هنوز به نتیجه منتهی نشده اما باعث شده طرف غربی از شدت اجرای فشار حداکثری علیه ایران بکاهد و این امر فضا را برای مذاکرات منطقه‌ای ایران فراهم کرده است. نظرتان در این رابطه چیست؟

مذاکرات ما در منطقه قبل از آمدن بایدن شروع شده و آنقدر این حرف درست نیست. این حرف یک مبنای مهم دارد و آن این است که توانمندی ما در ایجاد گشایش‌های اقتصادی به‌خاطر این است که آمریکایی‌ها تحریم را جدی دنبال نمی‌کنند. این گزاره درست‌سندی است که زمانی که بایدن بر سر کار آمده نیز تحریم‌های متعددی بر ایران اعمال شده است. شرایط اقتصاد بین‌الملل و درضمن تلاش ما برای دور زدن تحریم‌ها نتایجی را با خود به همراه داشته و این مهم است و باید موردتوجه قرار گیرد. اتفاقاً بپذیریم آمریکایی‌ها داشتند با ما مذاکره می‌کردند-که واقعاً هم همین‌طور بود- طبیعتاً طرف مقابل برای نتیجه‌گیری در مذاکرات توانمندی خود را که همان اعمال تحریم‌های ظالمانه است، کنار نخواهد گذاشت. شرایط دنیا عوض شده و باعث شده است که ما بتوانیم نفت بیشتری بفروشیم، بعضی تحرکات مهم دولت در حوزه سیاست منطقه‌ای باعث شده است درآمد ما افزایش پیدا کند و اینها قابل انکار نیست. از قبل هم مطرح می‌شد که فعال کردن این ظرفیت‌ها ربطی به تحریم‌های آمریکا ندارد ولی خب اقدامی برای بهره‌بردن از آن صورت نمی‌گرفت.